

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI
MTIHANI WA KUMALIZA ELIMU YA MSINGI

01

KISWAHILI

Muda: Saa 1 dakika 30

Septemba 29, 2004 Mchana

Maelekezo

1. Karatasi hii ina maswali 50 katika sehemu A, B, C, D na E.
2. Jibu maswali yote katika kila sehemu.
3. Majibu yote yaandikwe katika karatasi ya kujibia uliyopewa.
4. Simu za mkononi hazirubisiwi kwenye chumba cha mtihani.
5. Andika Namba yako ya Mtihani katika karatasi yako ya kujibia.

Karatasi hii ina kurasa 8 zenye maandishi.

HP

SEHEMU A: SARUFI

Katika maswali 1-15 andika herufi ya jibu lililo sahihi katika karatasi yako ya kujibia.

1. Ili tuvune mazao bora, _____ tulime kwa juhudi na maarifa.
A ni budi
B budi
C hatuna budi
D tuna budi
E kuna budi
2. Alitembea _____ miguu kutoka shuleni hadi nyumbani.
A kwa
B na
C wa
D cha
E pa
3. Mtoto huyu alikuwa na bidii darasani _____ hakufaulu mtihani.
A hivyo
B hata lau
C walau
D angalau
E hata hivyo.
4. "Mzee **Mundu** alipita hapa shuleni". Neno **Mundu** limetumika kama aina ipi ya maneno?
A Kiwakilishi
B Kitenzi
C Kivumishi
D Nomino
E Kielezi.
5. Watu wale _____ walimsimamisha Sofia.
A ndiye   B ndiwo   C ndio   D ndiyo   E ndo
6. Kama ungaliniomba kitabu kile _____.
A ningalikupa   B ningelikupa   C ningekupa   D nitakupa   E nakupa
7. Hadi sasa hakuna mtu _____ aliyekamatwa kuhusika na wizi ule.
A yoyote   B wowote   C yeyote   D yote   E vyovyote
8. "Wengi waliyaamini maneno ya mwalimu." Neno **wengi** limetumika kama
A kielezi   B kivumishi   C kiunganishi   D kitenzi   E kiwakilishi.

9. "Shule yetu imefungwa hadi mwezi ujao". Wingi wa sentensi hii ni
- A mashule yetu yamefungwa hadi mwezi ujao
  - B mashule zetu zimefungwa hadi miezi ijayo
  - C shule zetu imefungwa hadi mwezi ujao
  - D shule zetu imefungwa hadi miezi ujao
  - E shule zetu zimefungwa hadi mwezi ujao.
10. "Mwalimu aliwataka watoto wamsikilize kwa makini". Sentensi hii iko katika kauli ipi?
- A Taarifa
  - B Halisi
  - C Kutendwa
  - D Kutendana
  - E Kutendewa.
11. "Tulimkuta rafiki yetu amelewa chakari". Katika sentensi hii neno **chakari** limetumika kama
- A nomino
  - B kielezi
  - C kiunganishi
  - D kirejeshi
  - E kitenzi.
12. Katika neno "Sikujua" kiambishi kipi ni kikanushi?
- A siku   B jua   C a   D ku   E si.
13. "Kibaka amemwibia Ali nauli yake". Katika sentensi hii **Ali** ni
- A mtendwa
  - B mtendewa
  - C mtenda
  - D mtendeka
  - E mtendana.
14. "Baba anauza matunda **sokoni**". Katika sentensi hii neno **sokoni** limetumika kama aina ipi ya maneno?
- A Kielezi
  - B Kiwakilishi
  - C Nomino
  - D Kivumishi
  - E Kiunganishi.
15. "Jeni amenunua gari". Hii ni aina ipi ya sentensi?
- A Fupi
  - B Changamano
  - C Sahili
  - D Ambatano
  - E Tegemezi.

SEHEMU B: MSAMIATI

Katika maswali 16 - 25 andika herufi ya jibu lililo sahihi katika karatasi yako ya kujibia.

16. Tulitia nanga salama kwani _____ wetu alikuwa mzoefu.
A dereva B nahodha C mwendesaji D utingo E rubani
17. "Ingawa kulikuwa na **nuru** ya kutosha, tayari ilikwishatimia saa moja kamili". Neno **nuru** maana yake ni
A giza B mawingu C mwanga D taa E umeme.
18. "Vifaa hivi vitakidhi lengo la kumalizia jengo letu" Neno **vitakidhi** lina maana sawa na lipi katika maneno yafuatayo?
A Vitaongeza
B Vitatosheleza
C Vitaharibu
D Vitasaidia
E Vitahamasisha.
19. Ni fungu lipi la maneno lenye maana sawa na **samani**?
A Vikombe, vijiko, sahani, bakuli
B Vitanda, viti, meza, kabati
C Kabati, koroboi, viti, kibiriti
D Turubai, godoro, kitanda, meza
E Meza, bilauri, viti, vitanda.
20. Neno lililo kinyume cha neno **duni** ni lipi?
A Bora B Dogo C Bichi D Hafifu E Baya.
21. Watoto wa shangazi na mjomba wako utawaitaje?
Shoga B Kaka C Binamu D Dada E Ami.
22. "Serikali imetoa **ilani** juu ya unywaji wa pombe za kienyeji vilabuni". Neno **ilani** lina maana ipi?
A Laana B Ruhusa C Onyo D Leseni E Maelekezo.
23. Neno lenye maana sawa na **ufukara** ni lipi?
A Ukwasi B Usawa C Ukiritimba D Ukata E Unyofu.
24. Kifungu cha maneno chenye maana ya **mavazi** ni kipi?
A Shati, kofia, kitenge, saa
B Buibui, kitenge, suruali, kofia
C Kofia, kitenge, shati, kifungo
D Kitenge, buibui, koti, kofia
E Baibui, kitenge, khanga, mtandio.

25. Kinyume cha neno **takasa** ni kipi?

- A Takata
- B Chafua
- C Chanua
- D Tandika
- E Taabika.

SEHEMU C: METHALI, NAHAU NA VITENDAWILI

Katika maswali 26 – 35 chagua jibu lililo sahihi kwa kuandika herufi yake katika karatasi yako ya kujibia. Kwa swali la 33 andika jibu kwa NENO moja tu.

26. “Ukitaka kuruka agana na nyonga” ni methali inayotusa juu ya nini?

- A Nyonga ni kiungo muhimu
- B Asiye na nyonga hawezi kuruka
- C Tusikubali kuruka kabla ya kuuliza
- D Tusipopima nyonga zetu tutavunjika
- E Lazima tutafakari kwa kina kabla ya kutenda.

27. Kinyume cha methali isemayo “Ngoja! Ngoja huumiza matumbo”, ni kipi?

- A Bendera hufuata upcpo
- B Mtu hujikuna ajipatiapo
- C Mwosha hadhuru maiti
- D Haraka haraka haina baraka
- E Asiyesikia la mkuu huvunjika guu.

28. Methali isemayo “Akutendaye mtende, mche asiyekutenda” ina maana ipi?

- A Mtenda mema hulipwa mema
- B Akutendeye mabaya mtendee mema
- C Matendo huacha historia
- D Wema hulipwa ubaya
- E Mbaya wako mpende.

29. Heri kufa macho kuliko _____

- A kufa mwili
- B kufa moyo
- C kufariki dunia
- D kufa masikio
- E kufa mdomo.

30. Babu yetu bado anaonekana madhubuti lakini ameshakula chumvi nyingi. Amekula chumvi nyingi maana yake ni ipi?

- A Ameshamaliza chumvi yote
- B Amekula sana
- C Amefanya mazoezi mengi
- D Ameishi miaka mingi
- E Ameishi kwa matatizo mengi.

31. Doto anaringa sana kwa vile ni mtu wa nasaba bora. Mtu wa nasaba bora maana yake ni ipi?

- A Amezaliwa mjini
- B Amezaliwa na wazazi wenye hadhi
- C Amezaliwa na wazazi masikini
- D Yu tajiri kupindukia
- E Anadharau watu wengine.

32. Vijana wengi siku hizi hawapendi kazi za sulubu. Kazi za sulubu maana yake ni ipi?

- A Kazi yenye malipo kidogo
- B Kazi inayofanywa kwa muda mrefu
- C Kazi isiyokuwa ya kudumu
- D Kazi ya kutumia nguvu nyingi
- E Kazi ya muda mfupi.

33. Tegua kitendawili kifuatacho kwa kuandika neno moja tu. "Miguu mirefu kasimama uwanjani".

34. Kitendawili kisemacho "Mlima mrefu nimecupanda kwa kucha" jibu lake ni lipi?

- A Udongo
- B Utelezi
- C Uji
- D Kichuguu
- E Ugali.

35. Kitendawili "Ngozi ndani, nyama nje" jibu lake ni lipi?

- A Filigisi
- B Karanga
- C Mpira
- D Tunda
- E Figo.

SEHEMU D: UFAHAMU

Soma kwa makini kifungu cha habari kifuatacho kisha jibu maswali 36 – 45 kwa kuandika herufi ya jibu lililo sahihi katika karatasi yako ya kujibia.

Jua lilikuwa linaanguza mithili ya moto. Hapakuwa na unyasi wala mti uliokuwa na majani ya rangi ya kijani. Kila uoto ulikuwa na rangi ya kahawia kavu! Aidha, kupata tone la maji ya kunywa ilikuwa ndoto kwani mito na visima vyote vilikauka kau. Baada ya kuhungaika kwa njaa na kiu, ndipo wanyama waliana waitishe mkutano ili wajiadili hatua ya kuchukua. Makundi ya wanyama wa aina na ukubwa mbalimbali walikutana chini ya mbuyu. Swala, nyani, mbawala, tembo, wote walikuweko.

"Kama mjuavyo mimi ndimi mfalme wa wanyama wote. Ningurumapo hapana achezaye. Kwa hiyo bila shaka mtakubali kuwa mimi ni Mwenyekiti wa mkutano huu". Alitangaza nyamaume. Wanyama wote walitazamana na kutikisa vichwa kama ishara ya kuafiki. Kisha nyati alisimama na kusema: "Mheshimiwa Mwenyekiti, jana nilisikia mrindimo toka upande wa magharibi. Hivyo nashauri sote tuhame na kuelekea upande huo ili tuokoe maisha yetu kwani huko kuna dalili ya mvua." Wanyama wote waliunga mkono hoja hiyo, isipokuwa kobe ambaye alisema, "Mheshimiwa Mwenyekiti, endapo kweli tumeazimia kuhama, sisi akina kobe tunaomba mtubebe kwani kasi yetu ya kutembea ni ndogo mno." Baada ya kila mnyama kutoa rai yake, Mwenyekiti alisimama na kusema: "Nimesikia yote mliyoyasema. Kabla ya kuanza mhamo, nakutuma wewe ng'ombe upeleke ujumbe wetu kwa binadamu ili waache kuharibu mazingira, kwani hicho ndicho kiini cha matatizo yanayotusibu. Wewe ni kiungo baina yetu na binadamu". Ng'ombe alikubali.

Baada ya kuufikisha ujumbe ule, binadamu alijibu kuwa alikwishalielewa tatizo la mazingira na tayari alikuwa na mpango kamambe wa kuchinja mifugo yote ili kutekeleza ushauri wa wataalamu wa mazingira wa kiokea dunia na janga la jangwa. Kusikia hayo, ng'ombe **alichanja mbuga** kuelekea kwa wanyama wengine.

MASWALI

36. Kwa mujibu wa habari uliyosoma, Mwenyekiti wa mkutano wa wanyama alikuwa nani?
  - A Nyati
  - B Simba
  - C Ng'ombe
  - D Kobe
  - E Binadamu.
37. Wanyama walikubaliana kuhama kuelekea upande upi wa mahali walikokuwa?
  - A Machweo ya jua
  - B Matokeo ya jua
  - C Kusini
  - D Kaskazini
  - E Kusini Magharibi.
38. Ishara ya kuwepo kwa mvua wanyama walikotaka kuhamia ilikuwa ni
  - A uoto wa kahawia
  - B vijito
  - C ukungu
  - D ngurumo
  - E maji.
39. Kobe hakuiafiki moja kwa moja hoja ya kuhama kwa sababu
  - A walikotaka kuhamia kulikuwa mbali
  - B aliogopa kuachwa nyuma
  - C kobe ni wavivu kutembea
  - D wanyama wengine wangewala kobe
  - E kobe alikuwa mpinzani wa mwenyekiti.
40. Sababu ya eneo walimoishi wanyama kuwa kame ilikuwa ipi?
  - A Kutokuwa na mito
  - B Kutokuwa na miti
  - C Uharibifu uliofanywa na wanyama na wanadamu
  - D Uharibifu uliosababishwa na jua kali
  - E Ng'ombe kula majani yote.
41. Ng'ombe amepewa sifa na mwenyekiti ya kuwa kiungo baina ya binadamu na wanyama kwa sababu ipi?
  - A Wanyama wengi wanamheshimu ng'ombe
  - B Ng'ombe ni mnyama mpole
  - C Ng'ombe anafugwa na binadamu
  - D Binadamu anamheshimu ng'ombe
  - E Ng'ombe ana akili kama binadamu.